

In Oost-Oekraïne ontvoerde priester op het vredespad

Wie terugdenkt aan hoe de crisis in Oekraïne begon moet behalve huivering ook grote verbazing voelen. De Euromaidan, een aanvankelijk vreedzaam, idealistisch, pro-Europees protest in het centrum van de hoofdstad Kiev, leidde tot inmiddels vierduizend doden, meer dan negenduizend gewonden en bijna achthonderdduizend Oekraïners die huis en haard moesten verlaten. Het oorlogsgeweld houdt aan.

Ook priester Tichon Koelbaka heeft zijn deel gekregen. Hij werd ontvoerd door het in Oost-Oekraïne actieve Russisch Orthodoxe Leger. Het heeft hem er niet onder gekregen, integendeel. Bewondering wekt de veerkracht van mensen als priester Tichon wel, die ondanks de gruwelijke

De Grieks-katholieke priester Tichon Koelbaka vertrok na zijn ontvoering naar Lviv. Hij staat hier voor de St-Joriskathedraal.

TICHON KOELBAKA BIDT TEGEN DE HAAT

dingen die ze hebben meegemaakt toch hun hoop op vrede, tegen de haat, overeind houdt. Ook al werden hun levens samen met Oekraïne aan stukken gescheurd.

Op de auto van Kulbaka staat geklad "Dood de bandaristen". Het hakenkruis verwijst naar de mening van de separatisten dat heel het Westen fascistisch is, zoals het door de Russische propaganda wordt voorgehouden.

van deze kidnapping was een geheel andere. "Het was intimidatie", stelt Koelbaka onbewogen maar resoluut. "Ze hadden een boodschap voor onze kerk. Deze strijders geloven dat God alleen in de Russisch-orthodoxe kerk te vinden is en dat wie daar niet toe behoort moet worden vernietigd. Uniaten zoals ik, raskolniki (afvalligen) en sektanten (protestanten) moesten weten dat er voor hen geen plek is in de door terroristen bezette gebieden. Nadat ik was vrijgelaten, zijn ook Rooms-katholieke priesters en protestanten ontvoerd."

De aanleiding voor zijn gijzelnemers om juist tegen priester Tichon in actie te komen was de mede door hem georganiseerde Maidan van het Gebed voor vrede en eenheid van Oekraïne, in Donetsk. Daaraan namen christenen van alle kerken en zelfs moslims en boeddhisten deel.

"Het begon allemaal met onbekenden die foto's maakten van onze gebedsmarathon en daarna ook als ik alleen was of met mijn auto onderweg. Daarop volgden dreig-smsjes. Toen ik op 4 juli boodschappen ging doen bij een supermarkt, stopte er een auto naast mij.

Zijn onverminderde idealisme ligt niet voor de hand. Op 4 juli 2014 werd de uit de Oost-Oekraïense stad Donetsk afkomstige priester ontvoerd door "terroristen" van het overfanatieke Russisch Orthodoxe Leger. Vervolgens hielden ze Koelbaka twaalf dagen gevangen. Koelbaka is priester van de Grieks-katholieke Kerk die orthodox van vorm is maar sinds 1596 geünieerd met de Kerk van Rome.

De bedoeling van zijn ontvoerders was hem te "ondervragen", maar wat ze nu precies van hem wilden weten, is priester Tichon nooit duidelijk geworden. Doel

TICHON KOELBAKA BIDT TEGEN DE HAAT

Mannen met camouflagepakken en machinegeweren stapten uit. Toen ze op mij af kwamen, dacht ik: ‘Het is voor mij!’”

Dit onvrijwillige verblijf in wat veel leek op een afgeragd Sovjet-vakantiekamp is priester Tichon niet in de koude kleren gaan zitten. Zijn gijzelnemers hebben hem lichamelijk en geestelijk zwaar mishandeld. Op de eerste dag was de behandeling nog redelijk, maar daarna ging het snel van kwaad tot erger. Koelbaka kreeg steeds slechter te eten. Ook werden hem zijn diabetesmedicijnen afgenomen. “Ze zeiden”, vertelt Koelbaka, “Zo zul je gauw weten, dat als je doodgaat, dat God jou niet redt omdat je bij de verkeerde kerk was. Je kunt je leven alleen redden door je bij het patriarchaat van Moskou aan te sluiten.”

Het embleem dat de ontvoerders van Koelbaka droegen. Daarop staat dat zij het Russisch-orthodoxe leger vormen ofwel opkomen voor “de enige ware godsdienst”.

Het gruwelijkste deel van deze gijzeling waren de drie schijnexecuties priester Tichon moest ondergaan. Wanneer Koelbaka vertelt hoe hij de eerste keer tegen de muur werd gezet, de kogels boven zijn hoofd insloegen en hij het steengruis op zijn hoofd voelde spatten en flauwviel, lopen de tranen over zijn wangen.

Waar komt alle haat en geweld vandaan? De aangeslagen priester kan het niet vatten. “In slechts drie maanden tijd zijn mensen volledig gebrainwasht en geradicaliseerd”, noemt hij als een mogelijke verklaring. “Misschien komt het omdat wij Oekraïners willen zijn of omdat wij een Euromaidan hadden, waarop we trots kunnen zijn, en zij niet.”

Zijn ontvoerders ziet Tichon Koelbaka niet als echte gelovigen. “Voor maart 2014 waren zij ongetwijfeld doorsnee atheïsten. Waarschijnlijk kennen ze niet eens de basis van het geloof, waarvoor ze zeggen op te komen. Hun geloofsbelijdenis is er een van culturele zuiverheid en

TICHON KOELBAKA BIDT TEGEN DE HAAT

van het verdrijven van andersdenkenden. Wat vooral angst aanjaagt, is hun diepgewortelde overtuiging in hun Russisch-orthodoxe God en de superioriteit van de Russische cultuur. Mijn ontvoerders geloofden in hun zaak. Dit maakt het trouwens erg moeilijk voor mij. Ik zou het misschien moreel aanvaardbaarder vinden als ze het om het geld deden. Helaas, het waren echte gelovigen van het etnisch-Russische ideaal.”

“De mensen die mij hebben ontvoerd waren allemaal uit de regio afkomstig. Dat kon ik horen aan hun accent. Alleen mijn ‘ondervrager’ was dat niet. Hij had een Moskous accent en was trouwens goed op de hoogte van de kerkelijke ontwikkelingen in Rusland en Oekraïne.”

Tichon Koelbaka wil nu bidden met de vijand en voor de vijand. Na zijn vrijlating verhuisde de geboren Donetskse noodgedwongen naar de West-Oekraïense metropool Lviv, want in het oosten is hij zijn leven niet langer zeker. Een keer voor een medische behandeling in Kiev kreeg hij nog een sms-je met de tekst: “Klootzak, je gaat eraan!”

Eerst in Lviv en sinds kort ook in Kiev, organiseert priester Tichon gebedsbijeenkomsten en maakt hij reclame voor de kracht van het gebed. Als priester en christen ziet hij maar één weg en dat is de weg van het gebed. “Ik zie niet hoe zonder dat gebed een zuivering van de geest plaats kan vinden. Het is mijn antwoord op de ontvoering. Ik vertel mensen hier mijn verhaal. Ik zeg dan: Kijk naar mij. Als mensen niet voor mij hadden gebeden, had ik hier niet gestaan. Mijn leven is het beste bewijs voor de kracht van het gebed. Op het gebed antwoordt God met zijn hulp voor ons.”

“Ik voel geen haat tegen mijn ontvoerders. Als ze hier komen en ze zeggen dat ze in vrede willen samen leven, dan zal ik blij zijn en alles willen vergeten. Als christen, als priester, moet ik bidden om een bekering van het hart.” En niet alleen voor de bekering van pro-Russische separatisten, moet Koelbaka tot zijn spijt bekennen. “Ook bij veel Oekraïners groeit de haat, tegen de Russen. Verander jezelf! Stop daar mee! zeg ik tegen wie het wil horen. Wie haat, die vernietigt zichzelf.”

FRANS HOPPENBROUWERS
stg. Communicantes, Tilburg